

ОСТАЛИ КОМЕНТАРИ

Џулијан Харстон

Неуспех мегафон дипломатије

Иритирајуће коришћење „европских”, или, још горе, „цивилизованих стандарда” као прута за јавно шибање Србије и Срба
На површини, Србија и Сирија немају ничег заједничког. Једино што деле су сећања на поносно место у Покрету несврстаних када је он у прошлости нешто значило.

Али, када се пре неколико недеља немачки амбасадор у Београду извинио због нељубазне изјаве коју је дао о Србији, веза између Србије и Сирије постала је јасна.

Та веза је неуспех западне „мегафон дипломатије” да утиче набоље. Неуспех јавне дипломатије САД, Велике Британије, Француске и Немачке да служе интересима стабилности и у Србији и у Сирији, па тако и неуспех да се ојачају и „западни” интереси и интереси сиромашних људи Сирије или Србије.

У случају Сирије, јавно и гласно морално згражавање западних лидера на почетку грађанског рата није ништа допринело да се проблем реши, колико год је то згражавање било оправдано, а и даље јесте.
Било је изнад свега неопходно разумети да проблем могу да реше они који су му најближи. Турска, државе залива, Египат, чак и Иран. Било је неопходно схватити да су решење отежавале самоправедне декларације за домаћу употребу лидера Запада – чији су морални ауторитет ратови у Авганистану и Ираку свели на најниже нивое у новијој историји, док је Либија по мишљењу многих, укључујући Русију и Кину, показала недостатак поштених намера.

Упркос напорима Кофија Анана и Лахдара Брахимија невини на обе стране настављају да умиру на страшне начине. Три стална члана Савета безбедности УН су, захтевајући акцију, схватили да су укопали позиције Русије и Кине олакшавајући им отпор. Колико би за ове две сталне чланице било теже да кажу „не” да су катализатори акције били Арапи, Иранци, или глас НАТО савезника, Турске.

У Србији је „извињење” немачког амбасадора било важно. Можда су то извињење и недавна мирнија и пажљивија саопштења САД наговештај да су прошли дани преувеличаних експлозија оправданог незадовољства јавности и дипломатије понижавања.

Србија и Срби постали су увећано иритирани обичајем важних западних, европских или НАТО амбасадора и других гостију који користе „европске

стандарде”, или, још горе, „цивилизоване стандарде” као прут за јавно шибање Србије и Срба .

Неодржавање геј параде пре две године и тренутне изјаве британског амбасадора и других да је Србија „поново” показала да није у стању да се придружи цивилизованом делу Европе. Нема везе што су Бугари своју прву геј параду одржали тек по уласку у ЕУ.

Трагична смрт француског фудбалског навијача навела је француског амбасадора да преко ТВ с правом осуђује убиство, али не и да се придружи хору који је тврдио да је то још један разлог да се Србија искључи из „цивилизованог” друштва. Можда га његови саветници нису подсетили да се последња слична смрт у Француској догодила само две године раније. Срби по својој природи и искуству верују у завере, а имају обичај да због њих слежу раменима. Чињеница да је „шенген” младе Србе оставио да сатима пред конзулатима у Београду чекају на визе, годинама после већине њихових балканских суседа, доживљена је као још једна неправда од стране оних који су одабрали да забораве да је Србија била чврст савезник у два светска рата и да њени млади људи не носе никакву одговорност за скорашње догађаје.

Политику западних влада према Србији последњих десетак година воде они који су средином деведесетих догађаје на Балкану посматрали са осредњих позиција у одељењима за Балкан министарстава иностраних послова или у Бриселу. Они нису имали никакве сумње да су Срби зликовци.

У Лондону је постојало додатно оптерећујуће сећање на оно што се у остатку Европе доживљавало као подршка Србији. Резултат је био да се дуго после Дејтона, бомбардовања Београда и догађаја на Косову задржао обичај јавних напада на Србију уз снисходљив закључак како се Срби никада неће променити. Био је то и обичај амбасадорау Београду, како приватно тако и јавно. Обичај који би се у мање толерантним престоницама завршио са захтевима да неки од тих амбасадора напусте земљу.

И, попут Сирије, резултати су били сасвим друкчији од очекиваних. Србија остаје кључ стабилности и успеха Балкана из разлога које овде не треба понављати. Ипак, контрадикторне дневне изјаве које долазе из Брисела и других адреса поводом српског приближавања ЕУ само дестабилизују, не подучавају.

Уколико је немачко извињење, такво какво је, вододелница, онда хвала богу. Коначно ће се мегафони вратити у радње са опремом за ванредне ситуације. Можда ће око Косова бити схваћено да обе стране треба охрабрити да преговарају уколико се жели прогрес и уколико се разоткрије и промени ендемско непоштење оних који кажу да су статусно неутрални.

Можда Србија и Срби, посебно њена добро образована младост, треба заиста да осете да је прошлост иза њих и да су они цењени чланови Европе којима је допуштено да сањају, без гласног узнемиравања.

Бивши помоћник генералног секретара УН и његов представник у Београду

Џулијан Харстон

објављено: 22.02.2013.